СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LIV. Ч. 94. НЮ ЙОРК І ДЖЕРЗІ СИТІ, вівторок, 14-го травня 1946. No. 94. NEW YORK and JERSEY CITY, Tuesday, May 14, 1946. VOL. LIV.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. 4-0807 — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA FIVE CENTS ELSEWHERE

ЗАГАЛЬНА КРАЄВА УДАРНА КАМПАНІЯ ЗА ЗБІРКУ ХАРЧІВ ДЛЯ ГОЛОДНИХ

У неділю 12 травня оприлюднено по радіо початок загальної краєвої ударної кампанії за збірку харчів для ратунку світу від голодової смерти. Перший промовив ґенеральний директор УНРРА Фіорельо Ля Ґвардія. Він візвав усе громадянство Злучених Держав до акції і подав до відома, що кампанія орґанізується в 16,000 громадах на цілім просторі Злучених Держав. На його думку ліпше є дарувати гроші ніж харчі в бляшанках. Одним з наступних промовців був нюйорський кардинал Францис Спелман, який запитав слухачів: „Чи на те ви посилали синів до визвольної війни, щоб опісля світ загибав з голоду?" — В імені протестантських орґанізацій говорив єпископ Анґліканської Церкви Вилйем Т. Меннинґ з Ню Йорку, кажучи, що „ми помагаємо багато, але не даємо вистарчальної допомоги".

МАЙНЕРИ МАЮТЬ ДІСТАТИ ВСПЯТНУ ПЛЯТНЮ ЗА ДВА ДНІ.

У суботу минулого тижня видав предсідник майнерської юнії Джан Л. Луїс наказ страйкуючим майнерам у копальнях мягкого вугілля, щоб вони станули на два тижні до праці, бо в тому часі, як він договорився з власниками копалень, має панувати примиря і мають бути викінчені переговори в справі сповнення майнерських домагань. Він заповів теж, що майнери дістануть вспятну платню за час страйку. Підприємці оповіщують, що вони признають вспятну платню за два дні за час страйку. Частина вуглекопів з західної Пенсилвенії заявила, що вони не вертаються до праці, доки не дістануть контракту.

ОСВІТА ЯК РАТУНОК ПРОТИ АТОМОВОЇ ЗАГРОЗИ

На таку тему виголосив промову президент Труман у суботу 11 травня, коли то його наділювали почесним докторатом права в католицькім університеті Фордгем у Ню Йорку. У своїй півгодинній промові він сказав, що „атомічна бомба залишиться страшною зброєю, яка загрожує знищенням нам усім", доки народи світу не навчаться жити і працювати в мирі. Коли світ має приступити до уяремлення атомової сили, казав президент, то мусить прийти до відродження науки й освіти на засадах Христової Проповіди На Горі. — З нагоди оцього свята столітної річниці заложення університету Фордгем дістав теж почесний докторат лондонський кардинал Ґрифін. Він виголосив промову на бенкеті у Валдорф Асторія готелю в Ню Йорку і заявив, що втихомирювання тиранів заведе світ до ще більшої катастрофи ніж ця, з якої ми щойно виратувалися.

ПЕРША СПРОБА З РАКЕТОВИМИ СТРІЛЬНАМИ.

На пустині в Ню Мексику, недалеко місцевости Ляс Крусес, зробили першу спробу американські військові знавці з випущенням ракетового стрільна у формі подовгастої кулі, високої на 3 поверхи. Є це невикінчена німецька ракета V-2, яка досягла висоти 72 милі в так званій йоносфері. Там завернулася вділ під наперед обрахованим нахилом і впала у віддалі яких 37 миль від місця вилету. Вона вибила в землі яму на 25 стіп. Крім цеї ракети випущено ще одну, винайдену вже в Америці, але про ню багато не розписуються. Досвідови приглядалися знавці й ґазетярі в числі 200 людей. Пишуть, що експеримент вдався досконало, головно в цім, що ракета впала в точно наперед означене місце. Заповідають, що ракета перемінить цілком дотеперішні способи війни.

ТЕЛЄФОНІЧНЕ ПОЛУЧЕННЯ АВТ І ДОМІВ.

У Сан Луїс, над рікою Мисисипі, вставила компанія Америкен Телеґраф енд Телефон телефонічні прилади в автомобілях в такий спосіб, що подорожні з авт можуть розмовляти з кожним власником телефонічного апарату в Америці, а їх є 27,000,000. Є це перша спроба оперувати так званим радіофоном з авта. Винахід полягає в тому, що потискається ґузик, так, як до електричного дзвінка, а негайно подорожний дісдане получення з „операторкою рухомої обслуги" і через ню дістане любий телефон в цілому краю. Навпаки, з кожного телефонічного апарату в домі можна буде закликати автомобіль в дорозі, подаючи лише число авта на підставі стейтового лайсенсу".

ПРОМОВУ ҐРІНА ПОДАДУТЬ З РЕКОРДІВ.

Суботнішну промову президента Американської Федерації Праці Вилйема Ґріна, виголошену в Нешвил, в стейту Тенесі, схоплено на фоноґрафічні рекорди і її ще раз передадуть по радіо. Це зроблено тому, що хтось прорвав електричні дроти вчасі промови і в такий спосіб промова не могла розійтися по краю.

ЯК НЕ МАЄТЕ ПРАЦІ, АБО ХОЧЕТЕ КРАЩОЇ,

чому не користати з оголошень знаменитих нагод для зарібку, поданих у оголошеннях нових робіт у „Свободі"?

День Матері присвячено пропаґанді за мир у світі

Щорічний День Матері, започаткований і святкований в Америці, переведено в неділю 12. травня серед звичайних побажань дітей для матерей на різних менших і більших зібраннях та імпрезах по цілому краю. Спеціяльні проповіди виголошено по церквах, а в промовах висловлювано бажання замирення світу під знаком материнської любови до нових поколінь. — Вчасі нюйорського Свята Матері в Центральнім Парку представлено зібраним „Американську Маму з 1946 року", якою є ніґерка пані Ема Кларіса Клемент з Луїсвил, Кентоки.

Українська громада з Ню Йорку й околиці святкувала День Матері бенкетом, улаштованим Українською Секцією Злученого Українсько-Американського Допомогового Комітету в салі Кійстон в готелю Пенсилвенія. На свято прибуло 250 гостей, між ними третина молоді. Вчасі бенкету відспівала панна Марія Полиняк низку українських пісень з фортепіяновим доструєм панни Ольги Дмитрів, а промови виголосили: голова Жіночої Секції пані Іванна Бенцаль, панна Ева Піддубчишин і д-р Володимир Ґалан. Господарем вчасі бенкету був Евген Рогач з Філядельфії. Після вечері відбулася забава з танцями, в якій взяло участь около 50 пар. Заповідається значний дохід, але його ще необчислено.

Дальші звідомлення про боротьбу між „українськими націоналістами" і поляками на Лемківщині й вздовж Сяну

Американські газети далі передають коротші чи більші новинки з боротьби на „українсько-польській" границі, а теж і в Карпатській Україні й на території Чехословаччини. Асошіейтед Прес звідомляє з Варшави про „українські націоналістичні банди", що нападають на „польські села" в Галичині на території Кросно-Сянок та борються з Польською Армією та міліцією. Боботьба ведеться теж і над Сяном, де завважено, що російські літаки бомбардували місця, де мали бути українські частини. Якби у доповненню чи поясненню до цеї новинки пише про це ширше спеціяльний кореспондент часопису „Ди Крисчйен Сайенс Монітор". У цій газеті, в числі з 11. травян „пишеться у дописі з Праги, а під наголовком „Поляки відтягають військо з української границі", що польський уряд у Варшаві втратив контролю над полудново-східною частиною Польщі, де діють„українські білі партизани, відомі як бандерівці". Наслідком їх діянь відтягнено з цеї території усе військо, міліцію та урядовців. Очевидець, що оглядав цю територію, каже, що „бандерівці" попалили залізничі стації та понищили мости і цілковито поперерівали комунікаційну сітку. Вони теж переходять і на чехословацький бік, де була з цього приводу боротьба і їх кількох взято в полон. Офіційно чехословацький уряд вважає бандерівців „українськими терористами" і називає їх в летючках „проти-комуністами і антисемітами". Та самі бандерівці називають себе рішуче „демократами, що є проти комунізму". Кажуть, що вони не є анти-семітами, анти-поляками чи анти-росіянами", а змагають до того, щоби польський уряд перестав викидати в східній Галичині українських селян з їх сіл, де вони жили століттями і не висилав їх проти їхньої волі до Советської України. Там де є бандерівці, каже очевидець, є в день повний спокій, крім місць, де ідуть бої. Вони звичайно оперують ночами. Мешканці на тій території не так їх бояться, як цього, що буде з ними, як верне польська влада. Очевидець розповідає про „пацифікацію" тих сіл. Наприклад в селі Рабе спалили поляки пів села, хоч нема ніякого доказу, щоб хтось з села мав щось до діла з бандерівцями. Далі пишеться, що бандерівці кажуть, що вони є в звязку з українськими партизанами „Бульбівцями", що діють на Волині й в Буковині проти Советів, хоч не на такі розміри як бандерівці. „Дивними" спільниками бандерівців малиб бути: Польска Армія Краєва і Національна Збройна Сила, що є проти теперішного польського режіму. Як бандерівці так і польські армії мають твердити, що мають діставати „американську і британску допомогу". Пишется далі, що вони платять за достави долярами, але багато з них є фальшовані які пустили вобіг ще німці. Теж кажеться, що в рядах бандерівців має бути багато різних елементів: німецьких, мадярських, власівських і словацьких. Бандерівці мають мати військові уніформи, гармати, легкі тенки, а діють ґрупами від 200 до 300осіб. Наслідком їх діянь чехословацький уряд мусів зміцнити границю, щоб не дозволити бандерівцям поширити їхню операційну базу. Далі пишеться, що бандирівці зорґанізувались спершу в 1941 році за німців, щоби шкодити росіянам. Їхньою ціллю була незалежна Україна. Як німці не додержали обіцянки, їхній провідник Бандера почав боротьбу з німцями, але ті його інтернували, а що з ним далі сталось, невідоме. Потім бандерівці почали атакувати знов росіян, а тепер взялися до поляків, уоч це не означає, що вони перестали боротьбу з росіянами. Сила бандерівців, пишеться даль, більше в тому, що вони мають до діла з слабістю польського уряду, що не є популярним. Та чим більші їхні теперішні успіхи, тим певніший їхній остаточний упадок, хіба, що вони дійшлиб до згоди з росіянами, що що неправдоподібне. Найтраґічніше в тому це, що їхній упадок готов принести багато терпінь населенню, що говорить українською мовою, а яке власиво не хоче ні бандерівців ні поляків, а тільки бажалоб працювати у спокою та беспеці.

ПАПА ЗАБИРАЄ ГОЛОС У СПРАВІ ГОЛОСОВАННЯ В ІТАЛІЇ.

Є святим обовязком молодих жінок голосувати при виборах в Італії тільки на ті партії, які твердо зобовязались респектувати права Бога і релігії, заявив папа Пій XII. Це вважається вказівкою голосувати проти лівих партій.

ЯПОНСЬКІ МІЛІТАРИСТИ НА СУДІ.—Це судова саля в Токйо, столиці Японії, де тепер судять 28 японських провідних мілітаристів як воєнних злочинців, між якими є теж бувший японський премієр Тоджо, що то пробував відібрати собі життя. Судить їх Міжнародний Трибунал Воєнних Злочинів.

БРИТАНІЯ ГОТОВА ПОГОДИТИСЬ З СОВЄТАМИ В СПРАВІ СЕРЕДЗЕМНОГО МОРЯ

Ернст Бевин, британський міністер заграничних справ, вернув з Парижа до Лондону, щоби відбути конференцію з премієром Атлі в справі пропозицій, які дістав від Вячеслава Молотова, советського міністра закордонних справ. Цей останній, як звідомляють з Парижа, змінив тактику, а властиво советський опір, і старається тепер піддержати наради міністрів закордонних справ Чотирьох Потуг, що вже кінчились, бо не було найменшої надії на якийсь успіх. Виглядає, що Совєти зрезиґнували з своїх претенсій до італійських кольоній в Африці, а навіть і до Додеканезьких островів, які готові відійти до Ґреції. Вони готові вже згодитись, щоби полагодити справи так, щоб адміністрацію Лібії віддати Італії, яка малаб це виконувати від імені Обєднаних Держав. Киренеїка малаб дістати автономію, що облекшилоб Анґлію, яка зобовязалась арабським племенам, що ця територія уже ніколи не буде віддана Італії. Над Киренеїкою малиб Обєднані Держави нагляд, але позатим вона булаб автономною. Та Арабська Ліґа далі змагає до повної незалежности, як в Лібії, так і Киренеїці.

АЗЕРБЕЙДЖАНСЬКА СПРАВА ЩЕ НА ОВИДІ.

З Тегерану звідомляють, що знов зачались наради між іранським урядом премієра Агмеда Ґгавана і „демократичною" делеґацією з Азербайджану. Впродовж сім днів не було ніяких нарад, а радіо в Табріз, столиці Азербейджану, голосило, що іранський центральний уряд загрозив Азербейджанови, що пішле проти нього військо. Знов азербейджанський уряд дав приказ „національній армії" занести боротьбу з військом іранського уряду, якщоб воно пробувало переступити границю „автономного Азербейджану" Ця „автономна провінція" повстала в часі советської окупації й за допомогою Советів.

ДОКУМЕНТИ ПРОТИ ҐЕН. ФРАНКА.

З Парижа прилетів літаком д-р Хозе Хіраль, премієр еспанського республиканського уряду на вигнанню, якого осідок є ще далі в Мексико. Він привіз з собою до Ню Йорку документи, які предложить Субкомітетови Ради Забеспеки Обєднаних Держав, що розсліджує режім ґен. Франка в Еспанії. Його меморандум має мати 300 сторін. Там мають бути зібрані докази, підперті документами, що режім ґен. Франка в Еспанії є загрозою міжнародного мира і беспеченства в світі. Хіраль має 65 років. З фаху є професором. Офіційно він ніби вертає до Мексика, осідку свого уряду, щоб його звідтам перенести до Парижа.

МОНАРХІЯ В ГРЕЦІЇ.

Грецький уряд назначив день 1. вересня для переведення в Греції плебісциту в справі монархії. На це згодився грецький король Юрій II., що перебуває в Лондоні на вигнанню. Ліберали є проти цього реченця. Кажуть, що плебісцит повинен відбутись аж тоді, як буде в краю спокій і порядок. Совєти розголошують, що Злучені Держави й Анґлія заявили, що вибори в Греції є справою грецького народу. Та Совєти розуміють це так, що як довго є в Греції британські війська, то плебісцит треба вважати за щось таке, що є накинене народови силою.

В ІНДІЇ НЕМА ЗГОДИ.

Велика конференція в справі Індії, що відбулася в Сімлі, а в якій взяли участь репрезентанти британського уряду і обидвох найбільших індійських партій, видала заяву, що годі далі дискутувати над справою незалежности Індії, бо нема згоди. при тому кажеться, що ніяка партія тому не винувата. Навпаки ще стверджують, що одна одній уступала. Згоди нема, бо іде тут про основні ріжниці. Могамеданська Ліґа є за поділ Індії й за незалежний могамеданський Пакістан, а Конґресова Партія є проти цього, а є за цілість Індії. Ті два екстремні погляди годі погодити.

В ОБОРОНІ ІРЛЯНДСЬКИХ РЕВОЛЮЦІОНЕРІВ.

З Белфасту, столиці Північної Ірляндії, звідомляють про демонстрацію з 5,000 осіб, що домагалася випущення з тюрми Дейвида Флемінґа, провідника Ірляндської Републиканської Армії, що вже є 22 дні на голодовім страйку. Він уже так ослаб, що не може ні рухатись, ні говорити. Теж домагаються, щоб його уважати „політичним вязнем" і подарувати йому решту кари. Його засуджено на 12 літ тюрми. При тому ще звідомляється, що в суботу помер в тюрмі Меріборо Сін МекКогі, другий провідник Ірляндської Революційної Армії, і то наслідком голодового страйку. Голодував у тюрмі 23 дні. Шість членів Армії, що сидить в тйрмі, заповіли, що якщо вмре ще Флемінґ, то вони рішені померти в тюрмі тою самою смертю.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Classified Advertising Department, 597—7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582

ПЕРЕДПЛАТА: Поодинокє число три центи.		SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy.	
На рік	$7.00	One year	$7.00
На пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
В Джерзі Сити і Заграницею:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$2.75
Число з суботи (з англійською Частиною):		Saturday's Issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	$2.50	One year	$2.50
На пів року	$1.50	Six months	$1.50

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

СЛОВО ДО ДУХОВЕНСТВА!

Це дуже ризиковне, коли хтось зо світських береться за критику церковних чи релігійних справ, пише редактор часопису „Ню Йорк Таймс". Та приходять нераз часи, що й вірний церковник мусить сказати якесь критичне слово. І то в таких справах загальної ваги, на яких здійснення можуть духовники дуже заважати. А мова тут про Церкву і духовників взагалі, а не про якесь одно віроісповідання.

Пише про це „Ню Йорк Таймс" у звязку з нуждою і голодом в Европі, з якої походить подавляюча більшість американського населення і тих, що є вірними різних американських Церков. Вісти, які привозять з Европи, є жахливі, пише редактор цього часопису. Та хоч які вони жахливі, вони наразі ще не зрушили серця американців до цеї міри, щоби ми відчували потребу зрезиґнувати з чогось маленького і таким чином вратувати міліони людей від голодової смерти. А іде тут про дрібні обмеження у споживанню наших харчів. Іде про збірку одежі. Іде про поширення грошевої допомогової акції.

Усі ті акції, пишеться далі, рішучо заслабі. У всіх них бракує проводу і розмаху. А як так далі піде, то це матиме для голодуючої Европи катастрофальні наслідки. Заключення з цього ясне. Треба, щоби всі ті акції зміцнити, а грошеві збірки збільшити.

Хтож може у тому помогти? Як може наступити в цій гуманітарній і християнській акції рішучий зворот?

На те відповідає редактор згаданого часопису так, що цей зворот наступить тільки тоді, коли в кожній громаді й в кожній церкві стане на чолі цеї акції духовенство й своєю працею вложить в неї нового духа, додасть їй нового запалу. Бо так є, що Америка спізнилася з допомоговою акцією. Вашингтон не дописує, бо навіть УНРРА не дістає того, що належиться. А що буде, як УНРРА перестане годувати Европу, а зокрема ті сотки тисяч скитальців, що їх життя тільки від неї залежить?

В Америці, кажеться далі, маємо 250,000 церков. Якщоб з тих церков піднявся сильніший голос у справі допомоги голодуючій Европі, американський загал цілком певно зрушивсяб і допомога поплилаб іншим руслом як досі. Тому, пише Ню Йорк Таймс, Церква мусить узяти на себе обовязок піднести ратункову акцію Европи.

До тих завваг можемо додати хіба те, що такої допомоги-ратунку потребують з Америки найбільше наші рідні в Европі. Проте й наша допомога далеко не така, яку ми моглиб дати. Та колиб Церква нашу акцію допомоги поперла сильніше, то вона булаб цілком певно далеко видатнішою. Так і відчуває наш загал, особливо той, що йому та справа лежить дійсно на серці.

Параліж чи нагромоджування енергії у Вашингтоні?

Для пересічного громадянина не легко зрозуміти, чому такий великий і багатий край як наш має бути таким непорадним от хочби у полагоді страйків, не згадуючи вже за безуминне замішання й безприкладну уступчивість у заграничній політиці. Ще дивніше стає, коли прочитати редакційну статтю в щоденнику Ню Йорк Таймс з 9. травня під заг. „Вашингтонський параліж". Вона починається словами: „Важко вирішити, котрий параліж повинен викликати більшу журбу: чи зростаючий параліж в промислі з причини вичерпування вуглевих припасів, чи параліж в діяльности у Вашингтоні. Бо другий параліж є вчасти причиною першого".

Та застановляючись над тою проблемою, можна сказати, що „щасливі" ті, що не мають обовязку ті проблеми розсліджувати і вирішувати, чи навіть ними інтересуватися. Бо це дійсно справи тяжкі й для найбільших голов. Тяжкі вони і для уряду ще й з цього боку, що тепер „світ є один" і не можна відокремити господарського положення Злучених Держав від заграничної політики. Заломання, чи хоч би хвилевий застій у продукції, а з цим і в праці в Америці, відбивається негайно в цілому світі. Тому саме пересічний громадянин почувається тепер просто загроженим у свойому існуванню, коли почує про такі вісти, як „параліж в промислі" чи в заграничній політиці.

Про недомагання нашої Америки у звязку із такими потрясеннями, як оце згадано в Таймсі, пише між ін. Брус Готчисон, співредактор винипеґського щоденника „Фрі Прес". Він виходить з порівнання між колишнім Римом як світовою потугою і теперішнім Вашинґтоном, про який загально вірять, що це будучий осередок світової потуги, такої, якою був колись старинний Рим. Він не закриває факту, що про Вашингтон кружляють найрізнороднійші вісти; що там панує замішання; що там нагромаджено тільки справ, що годі їм дати ради; що там прибули свіжі урядовці, які нераз роблять собі взаємно на перекір; що це відбивається на життю цілої нації; що це викликає занепокоєння заграницею, головно серед приятелів. Він навіть каже, що виглядає, начеб ціла Америка як держава розлітається, а з нею паде теж і останнє забороло західньої цивілізації. Проте цей чужинець, не-американець, відповідає на всі ці явища:

„Вашингтон це не Злучені Держави, а Злучені Держави не розлітаються!"

Наче на потіху всім застрашеним американцям дає цей канадієць таке загальне вияснення:

„Коли ми поглянемо поза зверхну верству одного замішання, то ми станемо свідками, що під теперішню пору у Вашингтоні йде один із найбільше надійних рухів у світовій історії. І це лише початок, хоч не можна заперечити, що цей рух може розбитися, заки ще дійде до повного розгону".

На підтримання цього твердження наводить Готчисон такі приклади:

Теперішня цивілізація це в засаді цивілізація старинної Греції, доповнена в старинному Римі. В Середних Віках вона пішла в підпілля, опісля виринула в Англії і звідти вона дісталася в Америку. Колишня колиска цивілізації, тепер перенеслась з Атен до Америки і опинилася в руках американського народу. Це є найважніша політична подія нашого часу. А тепер американці мають найтяжше завдання із усіх, які вони колинебудь мали, це здійснити. Вони витримали на своїм становищі тоді, коли добували незалежність за часів Вашингтона; вони витримали й другу історичну пробу, коли за часів Линколна зберегли єдність американської унії. А сьогодні їм припадало не менше завдання: стати в проводі світу. Хоч яке складне це завдання, то воно наділі є продовженням обох попередних. Це лише поширенням первісних засад, засад колись самозрозумілих; це поширення тих правд, що всі люди мають однакове право до життя, до волі і до змагання до щастя.

Отже, каже автор, коли тепер у Вашингтоні змагаються зі собою два напрямки і це прибирає нераз форми вітвертої боротьби, то це не є лихий знак. Ця боротьба не ведеться потайки, але на засадах демократії. Вона є знана нам усім і кожен з нас, про що в цій боротьбі йде. Отже це не значить, що у Вашингтоні йде процес розкладу, але знак, що там кипить життя, що там є сила. Навіть, якби хто назвав оці змагання муками-агонією, то це не є агонія смерти, а мука народження найсильнішої нації, яка колинебудь існувала на світі. Ми є свідками, пише Готчисон, як американський нарід приноровлюється до нової політичної й економічної системи і як цей нарід напружує свій ум, щоб достроїтися до нового світа, який саме американці своїм генієм помагають творити.

Автор приходить до висновку, що Америка, тобто властиво Злучені Держави, може стати в проводі світа, опираючися на досвіді інших держав і націй в минулому, хоч би цей провід був лише часовим. Цей провід може бути в формі панування над іншими народами, але може теж прийняти форму служити іншим народам для їхнього добра. Коли Америка вибере цю другу форму, тоді затримає цей провід на століття і вирятує саму себе. Американці мають у себе доволі сили для такого проводу і світ не повинен легковажити цих сил, твердить автор.

Оце лише деякі думки із статті Бруса Готчисона. Написав їх не-американець, який має спромогу слідити історичний процес розвитку американської ідеї й моральних сил. Ті думки вартує американцям передумати і серед праці прямувати до велитенської мети: стати у проводі світу для добра всіх народів.

Микола Чубатий.

Чи третя світова війна правдоподібна?

Страшні рани, задані людству попередньою світовою війною далеко ще не засклепилися, а вже по різних світових центрах ставлять питання, чи це можливе, щоб уже в найближчому часі могла вибухнути Третя Світова Війна? Наділі, ніхто війни не бажає; не бажають собі війни Америка та Англія; не бажають собі війни теж і Совети. Всі є перетомлені війною та потребують хоч нових двацять літ, щоб вигоїти воєнні рани. А проте з фактом вибуху нового світового конфлікту люди рахуються, і то цілком поважні кола політичного світа.

Спричинником нового світового пожару, який він вибух, булиб цілком певно тільки большевики. Вони теж війни не бажають, бо й їх війна сильно підкосила. Та користаючи з повоєнної нужди вони прямують виразно до скомунізування Европи, Азії а згодом і цілого світа. Хотяй самі большевики може війни й не хотять, то рахуючи на повоєнне невдоволення мас, вони бажають викликати соціяльні революції, як шлях до заведення комуністичного порядку по всіх країнах світа та повного домінування Совєтської Росії.

Річ природна, що такій підривній праці не можуть бездільно приглядатися держави, проти яких вимірена большевицька акція та реагують проти підміновування дотеперішнього громадського порядку своєї країни. Витворюється загальний стан недовіря одного недавного союзника до другого. Той загальний стан недовіря та непевности це один із головних факторів багатьох воєн в минулих століттях.

Та поза тим станом загального напняття та недовіря існує низка дійсних непорозумінь з одного боку поміж Англією та Советами, з другого боку поміж Америкою та Советами. Найбільше дразливою справою поміж Советами та Англією це справа розбудови морської сили Советів. Досі Совети були відомі тільки як потуга сухопутна; тепер Совети ясно та без обиняків заповідали, що вони задумують створити велику силу морську і для тої цілі поставили кілька домагань до своїх недавних союзників. Совети в першу чергу домагаються від Туреччини передання їм панування над морськими проливами, що ведуть з Чорного моря до Середземного. Доречі Совети не вдоволяються тільки правом свобідного переїзду їх кораблів в часі мира чи війни, вони виразно домагаються берегів над морськими проливами, де вони моглиб побудувати свої укріплення і в той спосіб раз на все забезпечити собі рішальний голос в справах тих проливів.

Домагання Советів стрінулося з рішучим спротивом Англії та Туреччини, яка малаб бути пошкодованою, бо частина її території над проливами мусілаб бути віддана Москві на власність.

Рівночасно Совети користаючи з того, що італійські кольонії мають бути віддані під управу союзників з часів війни, поставили домагання, щоби дотеперішню італійську кольонію Триполітанію над Середземним морем та Еритрею у Східній Африці віддати як мандат в руки Советів. Всі ці потягнення Советів прямують до одного — дістати в свої руки стратеґічні надморські побережа, з яких можнаб успішно атакувати Анґлію.

В часі теперішного спору поміж Советами та Іраном виринуло наверх бажання Советів дістати доступ до Перського Заливу, себто вийти на Індійський Океан, доси всевладну домену Анґлії. Коли ще дочислимо демаґоґічну совєтську пропаґанду серед досі кольоніяльних народів Індії, Індонезії, Бурми та Маляїв за їх повною незалежністю, то зрозуміємо, що мимо того, що Совети війни не бажають, своєю експанзією викликають такий стан, для якого немає другої розвязки — тільки війна.

Істнує теж точка зудару поміж Советами та Америкою дарма, що американські совєтофіли звикли говорити, що Америка немає ніяких спірних точок з Советами. Місцем зудару американсько-совєтського є передовсім Китай. Китай це голвний ринок збуту для американських товарів. Америка заінтересована живо в цілім господарськім життю Китаю, бо тільки економічно здоровий Китай може бути вартісним покупцем Америки.

Споміж усіх провінцій Китаю найбільше індустріяльне значіння має провінція Манджурія свіжо відібрана від Японців, які там зробили осередок свого воєнного промислу. Індустрія Манджурії це головне багатство Китаю, але теж місце доброго бизнесу для Америки.

Совети, хотяй з Японією війни майже не вели, по капітуляції Японії взялися за основне оголочування Манджурії з усякого фабричного улаштування, що ставляє Китай знов з положення країни примітивної та мало розвиненої. Одначе большевики тим не вдоволені, вони хотілиб вимусити на китайськім уряді такі трактати, які на постійно робилиб зі Советів співвласника величезних багатств Манджурії.

Відомо, що в Китаю є деякі провінції опановані комуністами, які бажалиб захопити владу над цілим Китаєм. Правда, при посередництві американського ґенерала Маршала прийшло до згоди поміж центральним урядом Чянґ кай шека та комуністами. На підставі тої умови Манджурія по уступленню большевиків мала перейти прямо в руки центрального уряду в Чунґкіні. Та большевики, опускаючи поодинокі міста Манджурії так оперують, щоби війська центрального уряду не приходили негайно по уступленню червоної армії. За той час вони дбають, щоб комуністи захоплювали владу. Річ природна, що така дика конкуренція китайських червоних з центральним урядом це доцільна робота большевиків. Їм йде про це, щоби країна не стала сильною, успокоєною країною, але вічно кипячим кітлом внутрішної громадянської війни.

Чи й коли прийде до зудару поміж двома силами — поміж Советами з одного боку та Америкою й Англією з другого боку тоді [illegible] в історії бувало, що підписування мира ставало причиною нової війни. Може бути, що паризька конференція, на якій мають бути вирішувані такі важні для Советів справи, як справа кольоній над Середземним морем, справа Трієсту, стануть причиною отвертої ворожнечі поміж Советами та Англією.

Виринає питання, які вигляди нового евентуального конфлікту, підготованого Советами. Совети сильніші на суші, анґльосаські демократичні держави в повітрі та на морі. Історичний досвід вчить, що держави морські по довгій війні звичайно виходять переможцями над сухопутними державами. Та Америка і Англія малиб всі вигляди на побіду тепер, коли ще Совети не розбудували своєї повітряної та морської сили і ще не є в посіданню атомової зброї. А на що рахують Совети? Отже рахують на тисячі краєвих квіслінгів, себто комуністичних зрадників своєї країни. Вони то малиб на приказ Москви спинити роботу по фабриках, стримати виїзд кораблів за море, одним словом саботувати воєнні зусилля своєї держави. Тим дасться пояснити оживлена шпіонська робота Советів в Канаді та Америці, як теж їх оживлена праця комуністів серед робітничих юній.

Яке становище українського народу в Европі до можливих конфліктів? Український нарід мусить дивитися дуже осторожно на можливість нового конфлікту. Цей конфлікт напевно знов болючо зачепив би Україну та її до решти знищив. Можливість дальшого знищення України це така поважна проблема, що її не можна легковажити в обрахунках української національної політики. Але з другого боку просто нема для українського народу виглядів звільнитися від кривавої большевицької тиранії та уратувати екзистенцію нації як не дорогою знищення

ФЕДОР КРУШИНСЬКИЙ

Я БАЧИВ НІМЕЧЧИНУ!

(Байки та дійсність про гітлерівщину)

40)

Але й в цій згідности не в усіх вистарчало витримки й холодного розуму — додумати головну думку до кінця. Отже, я й кажу ґенералові:

— Всі ми тієї самої думки, але не всі продумуємо її до кінця — послідовно й в звязку з реальним станом річей. Для нас ясно, що без нашої допомоги німці большевиків не побють, але й большевики не побють німців без чужої допомоги. Таким чином, висновок мав би йти на нашу користь. Цим і треба обумовлювати й наше поступовання в нинішній війні, яка для нас є більш небезпечна, ніж для воюючих сторін. А як що цю війну вирішить третя сила, то вона буде або наша, або та, з якою нам по дорозі...

— Це нам добре говорити, сидячи в Берліні, а не в Тернополі, чи Полтаві, там ворог безнастанно грозить і співпраця з ним є живою вимогою повсякденного життя, як що нарід хоче жити... — нервується ґенерал.

— Це співпраця іншого порядку, там, де вона є наказом і вимогою самого життя, там вона скрізь іде й німці про це нас не питатимуть. Якщож іде про те, щоб кинути хижакові жертву в пельку, щоб урятувати решту, то це інша справа. Це й мають зробити в Галичині, формуючи дивізію. Але рівноправним чинником німці нас ніколи не визнають і ніякої сили на службу українській державній справі сформувати не дадуть. Хто може той повинен іти до тієї української сили, яка діє в лісах, то єдина сила, яка є й буде наша, як що взагалі вона прийматиме участь у вирішенні війни. А щодо смерти нашому народові, то впродовж історії він уже нераз дивився їй просто ввічі, але історія вчить, що хто підносив меча проти України, той від нього й гинув. Це буде й з німцями... — закінчив я свою думку ґенералові.

Але він з моїми висновками не згодився, а коли я ці думки виклав у ширшому гурті однодумців ґенерала В., то полковник Ч. назвав мене тим, у кого вже „нема пороху в порохівниці" та в кого особистий інтерес переважає. На жаль, чи на щастя, полковник Ч. був старший за мене та я його ще здавна знав, як „гарячу голову", а тому й не реаґував так, як би належалось, давши часові й подіям рішити — по чийому боці слушність.

Звичайно, ні до якого порозуміння з німцями вони не дійшли, німців вони не переконали й не обдурили, ніякого війська німці їм формувати не дозволили та й в Україну не пустили. Цілий 1943 рік німці покрутили ґенералом, чи ґенерал покрутив німцями, а переконавшись, що їм від того велика небеспека не грозить, німці на тому всю ту справу й закінчили, ще й дуже зїдливо покпивши собі з „сивих дітей". Але про це не тут писати.

— Надівайте німецьку уніформу та йдіть до нас „робити загальне діло", як це інші народи зробили й роблять, а після побачимо, хто й що в цій війні заслужить... — казали їм німці.

Цебто, надівайте уніформу тих „СС"-ів, які палили Україну та вбивали безборонних жінок і дітей українських Гітлерові на славу та йдіть „робити загальне діло" для Великонімеччини, від Північного моря й до Чорного. Але ветеранам української визвольної боротьби не личило надівати чужу уніформу та ще й свого ката, а тим більше служити йому.

Хоч і як загартувала українців жорстока доля, але було їм дуже важко між молотом і ковадлом. Якщо ехидно - підступна формула „робити загальне діло", тобто нищити большевиків і встановляти німецьке панування, вдовольняла москалів і козаків, які масово лішли в „РОА" та різні козацькі формації, то свідомого українця така формула вдовольнити не могла, бо німецький ворог був для нього рівнозначним з большевицьким ворогом. Тому й вибір між молотом і ковадлом був для українців такий важкий, вірніше, вибору взагалі не було. Вони могли — або не даватися під удар, бажаючи смерти обох ворогів, або помагати слабшому з них, з тією самою метою.

Це була велика траґедія народу, який заслужив на кращу долю, як би вмів чи навчився власну долю власними руками будувати й боронити. Але починаючи з 17-го століття він мусів не тільки національне, але й фізичне своє існування боронити — між польським молотом і московським ковадлом, чи між польським ковадлом і турецьким молотом, або й між большевицьким ковадлом і німецьким молотом, як було в цю останню війну.

Може бодай цей останній досвід стане для нього спасенним.

(Дальше буде).

КОМУНІКАТ

Нарад Ширшої Управи Злученого Українського Американського Допомогового Комітету.

В суботу, дня 4. травня б. р., відбулося у Філядельфії засідання Ширшої Управи Злученого Українського Допомогового Комітету, на яке явилися члени цеї управи з доокруличних стейтів. Наради відчинив голова Комітету, д-р Володимир Ґалан, та зогляду на те, що він мав здавати звіт з діяльности Комітету, передав провід містоголові, п-ні д-ру Неонілі Пелехових-Гайворонській, яка і проводила вже нарадам аж до кінця.

Вичерпне справоздання з діяльности Комітету представив голова, д-р Володимир Ґалан, в одногодинним рефераті, який він закінчив начерком програми завдань і дальшої праці Комітету. З цего звіту приявні члени Ширшої Управи винесли враження постійно зростаючого, а вельми широкого круга завдань і діяльности Комітету. Реферат д-ра Ґалана, переповнений числами та фактичними даними, буде оповіщений друком в українській пресі.

З черги Контрольна Комісія в складі п. Романа Слободяна і о. Ілярія Врублевського, що провірювала касове книговодство, зложила звіт з цеї провірки. Комісія заявила, що найшла книги і касу в повнім порядку і поставила внесення приняти звіт з діяльности і касове справоздання до відома та уділити Екзекутиві Комітету абсолюторію з подякою за успішне і корисне для жертв війни ведення акцій Комітету.

Над цими звітами розвинулась довша й основна дискусія, в якій всі приявні взяли участь, почім однодушно принято внесення Контрольної Комісії, і уділено Екзекутиві абсолюторію та признання.

З порядку нарад обговорено по черзі предложені головою, Контрольною Комісією і учасниками проекти — а саме: справу спровадження українських сиріт з Европи, організацію постійного офісу Комітету, збірку потрібних фондів, зцентралізування допомогової акції в Европі, головно для переселення скитальців в нові країни і т. д. По основній дискусії вибрано комісію з пятьох членів для сформулювання внесень. До комісії увійшли пп. Юлія Маньоска, Ева Піддубчишин, Роман Слободян, Калина Лисюк, Богдан Катамай і Евген Рогач як касієр Комітету з голосом дорадним. Комісія по одногодинній нараді прийшла перед повний збір із наступними внесками:

1) одобрити почату Екзекутивою Комітету акцію спровадження українських сирід з Европи, затвердити приняті Екзекутивою зобовязання в цій справі включно з асиґнатою $50,000 на ту ціль, та уповажнити Екзекутиву продовжати цю важну акцію;

2) розпочаяти інтензивну кампанію серед українського громадянства в Злучених Держав для збірки фондів, потрібних як на спроваджения українських сиріт з Европи, так і взагалі на допомогову акцію для скитальців;

3) зогляду на великий розріст аґенд Комітету зорґанізовати постійний офіс у Філядельфії та призначити на це відповідний буджет; — і

4) видати заклик до українського громадянства з вияснениям програми дальшої діяльности Комітету і зростаючих потреб допомогової акції.

Ширший Комітет приняв ці внесення однодушно, почім наради закінчено в годині 11. вночі.

советсько - російського панування над Україною. Це означає, що український нарід мусить бути в обозі західних держав проти Советів, але під умовиною, що західні державк, зокрема Анґлія, поставлять справу визволення українського народу та забеспечення його держави однаково ясно як супроти Московщини так і супроти Польщі. Україна не може довше бути безвольним предметом у міжнародної політики, але мусить стати чинним. Не буде того запевнення, так немає для України ніякого інтересу наражати країну на нове знищення без ніяких виглядів, що це вже буде останнє знищення. Колиж іде про становище американців та канадійців українського роду, то воно було, є і буде ясне і недвозначне. І тепер в часі мира і в часі можливого конфлікту заокеанські українці мусять вперш у чергу стояти в рядах творчого громадянства своїх країн та нищити комуністичного червака, що підтинає силу Америки та Канади. Вони в цім випадку є в щасливім положенню, що їх патріотична праця за морем в своїх країнах йде в повній згоді зі стремлінями українського народу — повалити советську тиранію.

ДО ЧЛЕНИЦЬ І ЧЛЕНІВ МОЛОД. ДЕПАРТАМЕНТУ У. Н. СОЮЗУ

Згідно з ухвалою Головного Уряду, ці члениці й члени Молодечого Департаменту, котрі бажають отримувати „Свободу" або „Юкрейніен Віклі", платять за них ту саму належитість, що й члени мужчини У. Н. Союзу, з тою ріжницею, що вони мають платити належитість впрост до адміністрації „Свободи", а не разом з місячними вкладками. Належитість за „Свободу" або за „Юкрейніен Віклі" треба висилати на таку адресу:

SVOBODA

81-83 Grand Street, (P. O. Box 346) Jersey City 3, N. J.

Передплата коштує:

„СВОБОДА"		UKRAINIAN WEEKLY	
На рік	$3.60	На рік	$1.00
На пів року	1.80		

ЗАМОВЛЕННЯ

на передплату щоденника „Свобода" або UKRAINIAN WEEKLY для члениці або члена Молод. Департ. У. Н. Союзу.

Імя і назвище ______________________

Число відділу ________ Число грамоти ________

Адреса ______________________
Тут подати число дому, назву вулиці або число поштової банки.

Назва місцевости і стейту ______________________

ВЕСНЯНА ЧИСТКА.—Черепахи мають свою хату на плечах. Але й та потребує час від часу чистки. Картина ця представляє черепахи в зоольоґічнім городі в Лондоні. Сторож чистить „дах", натираючи його оливою. Такі черепахи живуть сотки літ.

ЩО ПИШУТЬ?

„МУСИМО ГНУТИСЬ, ЯК ТА ЛОЗА В ЧИСТІМ ПОЛІ"...

Два листи з Одрехової Старої на Лемківщині, писані до родини в Америці. Чоловік, що прислав нам лист до поміщення, пояснює: „Лист, котрий писала моя сестра, є тим важний, що сестра і шваґер з дітьми, були переконань комуністичних і по упадку Польщі переїхали в царство Сталіна. По двох роках вдалося їм вернутися знову в рідне село, де німці негайно арештували шваґра і спалили його в знаних німецьких печах. Другий лист писаний 16-літним хлопцем перед його примусовим виїздом на Схід 11. березня 1946. Мого імени прошу не подавати..."

I. Дорогий Брате: Хочу Тобі коротко розповісти про великі тягарі, які на нас спадають щодня. Порадь мені, Брате, найскорше, бо на мене впала велика тривога і не знаю, що я бідна безпомічна, маю робити. Я мала ще одну надію, а то свиню поросну, котру надіялася з весною продати. Аж тут прийшли в ночі наші браття з ліса і забрали свиню. Не помогла просьба, що нам треба жити. Та ні! Ти жінко з дітьми здихай! — Їх ніщо не обходить. Так, Брате, виходить, що хіба скочити в воду, бо для мене вже виходу нема. Шкода дітей, але жаль ваги не має. Пощо той нарід так тяжко терпить і за кого? Вір мені, Брате, що в мене вже нема сліз, тільки страшний камінь на грудях. Вже й думок мені не стає, де я маю подітися...

Ти питався мене за Степана Барну, то знаю, що він помер на тиф у 1942 році, а його жінка була в лягері два роки, діти осталися самі. Тепер вона вернулася. Чую, що багато людей утікає на Словаччину. Вони накладають усе на віз, запрягають коня і в ночі виїздять, коб лише скорше кудись вирватися.

Ганки хлопець вже два роки тому поїхав на Схід і находиться коло Балтику, на півночи. Він є в армії. Він нераз пише, але про родину ніщо не знає. Він собі думає, що нас нема... Тепер коло нас страшні вітри панують, а щастя, що снігу великого нема. Зрештою не можу зібрати думок до писання, бо страшно задумалася я над життям своїх дітей.

II. Дорогий Вуйку: ...Ми посідали писати листи на дві руки сьогодні, 4. лютого 1946. Хочу з Вами, Вуйку, розписатися, бо може вже буде останній раз. Може не розмовимося більше нашою рідною мовою, а може навіть і листовно не обміняємося думками. Дотепер я жив надією, а тепер... надія потапає, як той човен на бурхливім морю... Тому два роки я покінчив 7-клясову сільську школу, мав охоту йти до вищої школи, бо мені наука йшла добре. Та мені перешкодила велика війна, для мене двері замкнені. Тепер для мене ніякого виходу нема, лише чекати, що то буде діятися в цім безконечнім світі. Діяволи в людському тілі мордують безборонних, невинних людей у страшний спосіб. Цього я не можу пережити. До нас з кожним днем приходять нові бурхливі вісти. З високих гір віє великий вітер, стогне земля, гірські бурунн бють об скали і заливають всі рідні села. Перед страшною великою бурею втікають бідні люди, захопивши що вартніше у свої руки. Обідрані й босі ідуть, плачучи. Забирають голодні діти, а втікають з життям і несуть його у безвісти, у незнані чужі краї на певну погибіль. За собою лишають пустарі й попелища.

З другої сторони вода заливає мости й лави так, що не можна ні пройти, ні переїхати й тому бідні люди остаються на головних пунктах безрадні й готові на все. Незабаром дійде й до вас страшний розбишацький вітер. Ми всі проти нього безборонні. Мусимо гнутися як та лоза в чистім полі. Куди хто сильніший нас поверне, туди й підемо. Приказ це велике діло і ми мусимо його сповнити без найменшої вимівки...

Вже вечоріє, треба кінчити. Не знаю, чи моє письмо зайде до Вас, чи не замажуть драґуни, як і першим разом. Мої побратими однолітки вже на мене чекають, щоб вийти в село і розважити свою сумну долю хоч на короткий час. Потім знову думи важкі, холодні про одно: про долю родини... Поздоровляю Вас щиро й сердечно...

НА ПРЕСОВИЙ ФОНД „СВОБОДИ"

Усі жертви, надсилані ласкаво на пресовий фонд „Свободи", потверджуємо з подякою проголошенням у тій рубриці.

Йосиф Коцюбка, Майнерсвіл, Па.	$ 5.00
М. Заверуха, Бріджватер, Масс.	5.00
І. Федусь, Філядельфія, Па.	25.00

Адміністрація „Свободи".

ПОШУКУЄМО 249 ЖЕРТВОДАВЦІВ по $100

НАДЗВИЧАЙНА КАМПАНІЯ „СВОБОДИ" НА ДОПОМОГУ УКРАЇНСЬКИМ ЖЕРТВАМ ВІЙНИ

„Свобода", орган Українського Народного Союзу, свідома того, що її читачі та члени і відділи У. Н. Союзу були завжди прикладом жертвенности в кожній гуманітарній акції американських українців, закликає їх тепер до активної та жертвенної участи в проголошеній отсим надзвичайній кампанії, якої ціллю є знайти 500 жертводавців (осіб, товариств, чи відділів), з яких кожний зложив би одноразово не менше як $100 на допомогу найнещасливішим з нещасливих — українським жертвам війни.

Дальші жертви в цій надзвичайній кампанії „Свободи" на допомогу українським жертвам війни зложили:

251) Іван Кінах, Рутленд, Вермонт	$ 100.00
Попередно проголошено	25,091.85
Разом	$25,191.85

ХТО НАСТУПНИЙ?

Дальші жертви — по сто долярів чи більше — просимо слати чеками чи поштовими переказами, виписаними на „Свободу", на таку адресу:

SVOBODA

P. O. BOX 346 JERSEY CITY 3, N. J.

ЩОБ СПОВНИТИ ЯКСЛІД ОБОВЯЗКИ ЧЛЕНА УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, ТО НЕ ВИСТАРЧИТЬ НАЛЕЖАТИ САМОМУ ДО СОЮЗУ. БО ДО ЧЛЕНСЬКИХ ОБОВЯЗКІВ СВІДОМОГО ЧЛЕНА НАЛЕЖИТЬ ТАКОЖ ОБОВЯЗОК ЗАПИСАТИ ДО СОЮЗУ ЦІЛУ СВОЮ РОДИНУ, СВОЇХ ПРИЯТЕЛІВ ТА БЛИЗЬКИХ ЗНАЙОМИХ.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРҐАНІЗАЦІЙ

НЮАРК, Н. ДЖ.

На спомин.

В річницю смерти мого улюбленого й единого сина Михайла Долі, який служив в армії Вуйка Сема і погиб на полю слави 28. березня 1945 р. (на німецькім фронті) посилаю до З. У. А. Д. Комітету в Філядельфії $10 замісць вінця на могилу.

Параска Доля.

—o—

КЛІВЛЕНД, ОГАЙО.

З Свяченого $560 на спроваджения сиріт.

В провідну неділю українська громада, що гуртується біля укр. кат. церкви св. Ап. Петра і Павла, справляла спільне Свячене. Було повно народу. Отець декан Д. Ґресько та сотрудник о. С. Ґотра, посвятили приготоване до свячення при урочистім співі „Христос воскрес", відспіваним громадою з дякоучителем М. Кнапом. Тостместром був місто-предсідник громади, В. Гавриляк, що сказав кілька слів про те, чому сходимось на такі зібрання. Довшу промову виголосив попрошений до слова о. Ґресько. У ній згадав за давню і теперішню неволю українського народу. Казав, що вороги вчили нашого селянина, що його „ніхто з хлопа не скине". Та в нинішних часах показується інакше, бо і „хлопа" викидують з прадідної хати і наші рідні браття-господарі мусять тягтись у далекі чужі краї на північ, на Сибір, чи деінде. Згадав отець декан і за скитальців і за сиріт без притулку та за те, що наш добрий американський край згодився приняти і наших сиріт з Европи. Та скільки їх сюди прибуде, це буде залежати від наших жертв. Потім говорив дуже зворушливо молодий священик о. Ґотра, згадуючи за мучеництво, яке переходила і переходить Українська Церква та взивав американських українців ратувати своїх рідних від смерти. Про жертви і любов ближнього говорив підписаний, взиваючи зібраних зложити щиру жертву на покриття коштів спровадження українських сиріт з Европи. Зложено $560.45, які то гроші вислано до Злученого Українського Американського Допомогового Комітету в Філядельфії.

Жертвували:

Стефан Олексик $50; по $25: о. Д. Ґресько, Михайло Колодій, Дмитро Шмагала, Дмитро Крайло, Юрко Коваль; Пилип Ольховий $20; по $15: Текля Зарічна, Іван Кавалець; по $10: о. С. Ґотра, Володимир Гавриляк, Іван Білінський, Стефан Косик, Василь Гузіль, Михайло Турчик, Іван Юнич, Юрко Гірняк, Андрій Білінський, Анна і Стефан Кедьо, Йосиф Керик, Михайло Ґрабівський, Юлія Якубик, Лучка, Теодор Мельник, Стефан Мельник, Ева Смільчак; по $5: Н. Данилюк, Д. Гальчишак, Сосольницькі, М. Поливка, М. Кнап, І. Говрик, М. Бойко, М. Гриб, С. І. Слепко, Кулон, конгресмен М. Feighan, О. Гринько, Сорочак, Литвак, В. Стиранка, М. Шалапей, М. і О. Будованець, М. і М. Клишчинські, М. Загута, М. Вробель, Г. Галон, Ю. Гончарек, Різун, Кодиш, А. Михно, Д. Лобас, П. Липиян, Олецький, Коґут, І. Семко (Сандускі, О.), Яцівські, Лялюк; Дарвель $3; по $2: Янчак, М. Дарус, Вербинські, А. Хміль, С. Ломич, А. Согарек, А. Синдега, А. Качмарек, П. Галон, Т. Копач, А. Кедьо, Коберська; по $1: Бусько, Грищина, Д. Карась, А. Костельник, Ю. Коростинська, В. Сарахман, М. Страп, М. Москаль, М. Бурецька, Т. Войніцька, М. Стур, М. Теча, А. Нірчак, А. Антонишин, К. Стиранка, Е. М. Шевчик, Бучек, Соляр, Сенти, М. Мілер, Р. Савчак, П. Дубик, А. Хома, Глушик, Кардамас, М. Токар, В. Яким, Т. Купчик, М. Секалик, В. Ошаницький, М. Сухарик, Сенета, Петревська, Деркач, Футрик, П. Кереле, Терлецька, Глоговська, А. Кобилянська, А. Кавалек, С. Олексик, Г. Соляр, А. Котович, М. Федорчак, Т. Добуш, П. Хміль, А. Скровак, І. Ліский, Когут, Мураль, Брикайло, Процюк, Юрків, Тиха, Струтинська, А. О'Конке, Мичковська, Савеон, Яновські, Турчик, Ремпель, Швагуляк, Гуменюк, А. Вробель, А. Смолило. Решта дрібними.

Д. Шмагала.

—o—

БРУКЛИН, Н. Й.

З похорону на скитальців.

Дня 29. квітня 1946 р. помер у 60 році життя Іван Копитко. Покійний походив з села Будків, повіт Бібрка, Галичина. Оставив у смутку жену Евгенію і подружену дочку Анну та двоє внуків. Похорон відбувся дня 2. травня 1946 р. По похороні родина і знайомі не забули і про наших нещасних сиріт на вигнанню. Жертво зложили такі особи:

Евгенія Копитко $10; Гунаський $5; М. Маличівський $3; С. Копитко $2, а по $1: Дудиноський, Савіцький, Романчук, Малицька, Курило, Бодак, Тижник, Саварин, Бедравтус, В. Копитко, Гудима, Мойсей і Гавришко. Решта дрібними.

Разом $34. Гроші переслані до У. Д. Комітету в Філядельфії.

А. Б.

ПОШИРЯЙТЕ „СВОБОДУ".

Шукають своїх рідних

УВАГА: Пишучи до Укр. Допом. Комітету, просимо з початку листа подати, в якій групі і під яким числом є дана особа.

• • •

ҐРУПА Б.

98. Андрухів Василь шукає рідного брата Миколу Андрухів в Канаді.
99 Олена Баштович шукає тітку Антонину Клос з Пенсилвенії і тітку Катерину Янгель.
100. Григорій Бирчак шукає стрийя і тітку в Канаді: Петра і Івана Бирчак з с. Замулинці, пов. Коломия.
101. Олена Бородач-Легка шукає тітку Анну Яловіцьку з Канади.
102. Андрій Баштович з Любачова шукає вуйка Франца Петрашек, і товарища Івана Коцюба в Канаді.
103. Володимир Василькевич, син Дмитра, шукає тітку Василькевич в Канаді.
104. Павло Візнюра шукає братів Михайла і Миколу Візнюра з Канади.
105. Анна Гентіш (Опар) і Петро Гентіш (Фудрик) шукають тітку Марію Шибовик в Шікаго, стрия Дмитра Гентіш, і Ганусю Козак з Баранія (кузинка) в Арґентині.
106. Харитон Гудяк шукає тітку Марію Гудяк в Ню Йорку, і стрия Дмитра Гудяк в Торонто.
107. Григор Масливець шукає рідних і знайомих.
108. Михайло Мандзюк шукає вуйків Ілька і Михайла Городицьких в Шікаго.
109. Іванна з Михайловських Коритовська шукає Григорія Байрак в Канаді.
110. Іван Микитин, син Стефана, шукає стриечних братів Петра, Михайла, Омеку і Васка Микитин в Канаді.
111. Андрій Олексин шукає брата Миколу Олексин-Комар з Каліфорнії.
112. Анна Прокопець шукає брата Михайла Прокопець з Канади.
113. Михайло Петик шукає Луку Петик.
114. Ст. Саракула шукає вуйка Івана Підоборіжного.
115. Дмитро Слончко шукає Василя Мазеляк.
116. Ст. Саракула шукає стрия Михайла Саракула.
117. Богдан Сениськів шукає вуечного брата Сениськів Івана в Канаді, вуйка Степана Панчишина, вуйка Володимира Гуттай.
118. Стефанія з Шумських Стебницька шукає брата мужа Йосифа Стебницького.
119. Софія Харак м Еліяшевських шукає вуйків Івана і Ілька Завидівських в Канаді.
120. Омелян Шміґельський шукає стрийну Теклянську.
121. Атанас Чубатий шукає брата Алекс. Чубатий і Катерину Наконечну.
122. Федик шукає Катерину і Петра Тимчук.
122. Роман Імай шукає Василя Імай.
124. Іван Боберський шукає Петра Боберського.
125. Федір Михайлишин шукає Магдалину Кудільчак-Михайлишин.
126. Петро Чеховий шукає Івана Древняк в Канаді.
127. Антнета Классен шукає Василя Дик з синами Василь, Давид, Франц, Арон, Іван і Яків. Також Петра Классен в Канаді.
128. Василь Савдик шукає Михайла Савдик і Макара Артемій, Арґентина.
129. Михайло Мелих шукає Василя Мелих в Буенос Айресі.
130. Петро Генгало шукає Володимира Генгало в Канаді.
131. Василь Грицишин шукає Степана Дзера в Монтреалі.
132. Осип Фуртак шукає Еміля Фуртак у Злуч. Держ., і Михайла Фуртак в Канаді.
134. Юстина Федик шукає Катерину Тимчук з Кошиків і Петра Тимчук в Монтреалі.
135. Іван Гадавай шукає Крицун.
136. Ярослав Федоренко шукає Івана Федоренько.
137. Степанія Рошко шукає Івана Рошко в Канаді і Василя Рошко.
138. Зенон Стен шукає Миколу Стен.
139. Ніна Турченяк шукає Еву Виола.
140. Антін Кузів шукає Івана Поворозник і Петра та Марію.
141. Роман Мельничук шукає Володимира Малицький.
142. Василь Чубатий шукає Теофіля Чубатий.
143. Феодосій Височин шукає Віктора Краснокутського та Феодосія Золотаренко.
144. Софія Возька шукає Петра Михалик.
145. Семен Пригода шукає рідню Анастазію Волошин з дому Пригода, Богдана і Евгена Волошин.
146. Михайло Ждан з Франції шукає свого сина Петра Ждан.
147. Мирослава Чорномаз зам. Середюк, донька Якова з Шляхтинець (Тернопільщина) шукає брата Дмитра Чорномаза.

По інформації писати до:

United Ukrainian American Relief Committee
P. O. Box 1661
Philadelphia 5, Pa., U. S. A.

В запитах просимо конечно подавати **групу і число.**

ПОШУКУВАННЯ

Оце ліста осіб, які перебувають у таборі „Нова Говерла", 7 Наймаркт у Баварії, і які мають своїх рідних в Америці без ближчих вістей і їх адреси. Коли хто з читачів пізнає кого із тут згаданих осіб, хай до них зголоситься на адресу: **D. P. Camp Nowa Howerla, Neumarkt, Oberplatz, Bavaria, P. O 13, UNRRA Team 56.**

Подаємо імя осіб і їх походження (село та повіт):

(1—10): Музак Василь, із с. Гермаківка, пов. Борщів; Симців Степан, Насічне Ліско; Курдидик Ярослав, Підгайці; Сенько Анна, Красна, Кросно; Драган Петро, Балинці, Коломия; Кучмак Мирон, Любінь; Тіцький Мирослав, Черче, Рогатин; Дубицький Іван, Стрий; Гуцуляк Іван, Долина; Лазурищак Марія, Шерденка, Польща.

(11—20): Покотило Осип, Розджалів, Сокаль; Рихло Василь, Шишківці, Чернівці; Манченко Петро, Кантемирівка; Мійкович Олександер, Либохора, Тухля; Яворська Розалія, Роні, Старий Самбір; Мостка Марія, Філядельфія, Па.; Олійник Степан, Яблонів, Гусятин; Поляньска Юлія, Ченстохова, Польща; Василів Василь, Тозелів, Калуш; Дзюбановський Григорій, Острів, Тернопіль.

(21—30): Підгайний Остап, Острів, Тернопіль; Граб Михайло, Зашків, Львів; Кузьма Петро, Бірки Великі, Тернопіль; Полюга Василь, Стариска, Яворів; Стефанишин Василь, Верів, Тернопіль; Бодпарчук Іван, Дмитрів, Черниця; Яворська Леонка, Демаморич, Тернопіль; Сидір-Стадник Марія, Допутків, Калуш; Фівка Василь, Мигів, Коломия; Ковчук Сидір, Давиди, Снятин.

(31—40): Гуцуляк Єлисавета, Давиди, Снятин; Доскалюк Іван, Слобода, Буковина; Шран Іван, Розділ, Жидачів; Бехметюків-Шаран Йосифа, Делятин, Станиславів; Микитюк Текля, Накваша, Броди; Мушинська Стефанія, Корчин, Стрий; Політило Анна, Грабова, Камінка Стр.; Пацула Марія, Клигеничів, Рудки; Шуст Михайло, Броди; Кіцера Петро, Любенка, Бібрка.

(41—53): Сенько Дмитро, Смільник, Сянік; Хрущ Іван, Воля Петрова, Сянік; Петражник Олекса, Горянка, Ліско; Старух Катерина, Воля Гарівнська, Ліско; Білик Володимир, Угців; Митиганич Юрко, Березни, Свалява; Митиганич Михайло, теж звідти; Хименич Андрій, Орабчик, Стрий; Ребенський Іван, Нова Весь, Новий Санч; Стець Роман, Задерсько, Турка; Андрухів Василь, Порошів, Самбір; Василина Лукіянчук, Шупарк, Борщів; Кучман Іван, Динниці, Сянік.

Цей спис прислав: **J. A. Boatsright,** District Tracing Officer, UNRRA, Regensburg, Germany.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ДІТРОЙТ, МІШ. — Бр. св. О. Николя, від. 175, повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 19. травня, в годині 1. пополудні, в гали У. Н. Дому при Мартін ул. Взиваємо всіх членів прийти на час, бо маємо дві важні справи до полагодження. Також взиваємо членів платити на час свої вкладки. — В. Братусь, предс.; В. Білінський, кас.; В. Бартош, секр.

ГЕМТРЕМК, МІШ. — Тов. Згода, від. 20, повідомляє, що місячні збори відбудуться в неділю, 19. травня, в Ур. Хаті, 2240 Ґрейлінґ ул., в годині 2:30 пополудні. Просимо всіх членів явитися на збори, бо є багато справ до полагодження. — Н. Крупка, секр.

ШИКАГО, ІЛЛ. — Бр. Рожд. Пр. Богородиці, від. 259, повідомляє всіх своїх членів, що збори відбудуться в неділю, 19. травня, в годині 2. пополудні, в салі парохіяльній, 4950 С. Павліна ул. — За уряд: В. Горинець, предс.; А. Партика, кас.; І. Любуцький, фін. секр.

КЛІВЛЕНД, О. — Сестр. Преч. Діви Марії, від. 112, повідомляє своїх членкиць, що місячні збори відбудуться в неділю, 19. травня, в церковній гали при Каледж ве., зараз по другій Сл. Божій. — Р. Якубяк, секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. — Тов. ім. Івана Франка, від. 83, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в суботу, 18. травня, в годині 7. ввечір в домі Тов. У. А. Горожан, 847 Н. Френклин ул. Просимо членів прийти на ці збори. Збори через літній час будуть відбуватися в суботу аж до жовтня. — С. Чорномаз, секр.

КАНЗАС СИТІ, КАНС. — Бр. св. Володимира, від. 323, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 19. травня, в годині 2. пополудні, під ч. 38 Савт 5. вул. Просимо всі членів прийти на збори, бо є важні справи до полагодження, а також буде справа скитальців. — Д. Яремко, предс.; В. Феден, кас.; Д. Кархут, секр.

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ. — Місячні збори Тов. Укр. Січ, від. 170, відбудуться в неділю, 19. травня, в год. 6. ввечір, в У. Н. Домі, 183 Фліт ул. Сбовязком кожного члена є прийти і вирівнати свої вкладки. — І. Грабар, секр.

LORAIN, O. — The regular meeting of the Ukrainian National Association Branch 50 will be held May 19, 1946. All members are urged to attend. — M. Dolyk, Sec.

СО. ПЛЕЙНФІЛД, Н. ДЖ. — Відділ 312 повідомляє членів, що збори відбудуться в суботу, 18. травня в годині 8. ввечір. Просимо членів прийти на означений час, бо маємо багато справ до полагодження. — А. Кручек, предс.; В. Хмімь, секр.

АСТОРІЯ, Л. АЙ. — Місячні збори Бр. св. О. Николая, від. 5, відбудуться в суботу, 18. травня, в год. 7:30 ввечір, в гали У. Д. Клюбу, 31-14 — 30 Еве. Просимо всіх своїх місцевих і позамісцевих членів і членкиць явитися на ці збори, бо є важні справи до рішення. Довгуючих членів просимо вирівнати свої залеглости. Не явившийся на збори член чи урядник підлягає карі згідно зо статутом. — За уряд: М. Ґалан, предс.; Г. Василик, кас.; П. Баринч, секр.

ПОШУКУЮТЬ

ПОШУКУЮ моеї сестрінниці **МАРІЇ КОВАЛЬЧИК,** по тату, а по мужу не знаю як пишеться, в тато називається Василь а мама Анна. Вона походить з села Вижньої Жерниці, повіт Ліско. Її мама походить з села Колониці, повіт Ліско, з роду Мігальчик, а з дому Радика. Вона має перебувати десь у Syracuse, N. Y. Хто би про неї знав, або вона сама, хай голоситься на адресу:

205 EAST LOCKHART ST.,
SAYRE, PA.

ПОСМЕРТНА ПОДЯКА.

Невблагана і несподівана смерть забрала в понеділок, 29. квітня 1946 р. Найдорожчого мого Друга, незабутнього Мужа, Батька, Діда і рідного свояка

бл. п. ІВАНА КОПИТКА,

похороненого в четвер, 1. травня, в Рівергед, Л. Ай. Покійному з останньою прислугою, а смутком прибитій родині потіхою поспішили добрі сусіди, приятелі та знайомі — усім їм на цьому місці висловлюємо таку подяку, на яку нас в теперішному часі стать, а це глибоке та щире спасибі! З прислугою поспішили передусім світлішний о. Декан і генеральний Вікарій нюйорської дієцезії А. ЛОТОВИЧ, які рівнож Впр. о. Совітник В. ЛОТОВИЧ з Джерзі Сіті, і Всечесний о. Шевчук з Рівергед, Л. Ай., Н. Й. Окрему подяку зволять приняти Світл. і Впр. о. Декан Лотович за зворушливу проповідь в часі похоронної Служби, що були ласкаві трудитися в неділю, понеділок, вівторок, середу і четвер до Рівергед і взагалі за такий щирий і душпастирський та правдивий батьківський труд — глибоке та щире спасибі! А надто Дяковчителеві, що співали при Панахиді в домі жалоби і при Службі Божій, тобто Високоповажаний В. Савицький з Бруклина. Дальше С.С. Василянкам, що разом зо Сестрицтвом і відділом Союзу Українок і Товг ім. Богдана Хмельницького, від. У. Н. Союзу, панови Павчакови і решта Товаришам, котрі творили шпалір в часі виносу тлінних останків мого Найдорожчого Мужа; Сестрицтвам, Братствам, Парохіянам Приятелям та Знайомим, що надіслали вінці, писані і телеграфічні співчуття, або зложили жертви на заупокійні Богослужби — коротко наша подяка іде для всіх тих, що причинилися до злагодження болю по невіджалуваній втраті — усім їм хай Всевишний нагородить так, як би ми цього бажали.

Бруклин, 3. травня 1946.

ЕВГЕНІЯ КОПИТКО, жена; **МАРІЯ К. СЕРКІЗ,** донька; **МИХАЇЛ СЕРКІЗ,** зять; **ОЛЕГ ВАСИЛІЙ,** унук; **ЕВГЕНІЯ МАРІЯ,** внучка; **СЕМЕН КОПИТКО,** рідний брат; **МАРІЯ КОПЕЦЬ,** сестра; **СТЕФАН і ВАСИЛІЙ КОПИТКО,** шваґри; **ВОЛОДИМИР і СТЕФАН,** їх діти.

ТАРЗАН, ч. 1379. Дім у печері.

HAVING KNOCKED RENEE SENSELESS, JAKKO TUCKED HER UNDER ONE ARM---

---AND SWUNG OFF AGAIN FOR HIS CAVERN HOME.

ARRIVING HOME, HE UNCEREMONIOUSLY SHOVED THE APACHE WOMAN INTO THE CAVE.

AND THE INNOCENT LITTLE BOY JOYOUSLY HELD OUT HIS ARMS TO HER.

Distr. by United Feature Syndicate, Inc.

Обезвладнивши Рену, Джако вхопив її під рамя.

І пігнав з нею в напрямі свого печерного дому.

Прибувши домів, він без обиняків затягнув апашову жінку до печери.

А невинний хлопчик радісно простягнув свої рученята до неї.